

Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний університет
кафедра початкової освіти

Допущено до захисту
Завідувач кафедру

« _____ » _____ 202__

**ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ
ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО ОПАНУВАННЯ ІНФОРМАТИ-
ЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ**

Кваліфікаційна робота магістра

Виконавець: здобувач другого рівня вищої освіти, групи м21ПО

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 013 Початкова освіта

Освітньо-професійна програма: Початкова освіта

ТРУШЛЯКОВА Вікторія Володимирівна

Керівник: канд. пед. н., доц.

НЕСТЕРЕНКО Марина Миколаївна

Рецензент: канд. пед. н., доц.

ЧЕМОНИНА Лада В'ячеславівна

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	7
1.1 Загальні підходи до визначення поняття «самостійна робота» в психолого-педагогічній літературі	7
1.2 Особливості організації самостійної роботи здобувачів початкової освіти в умовах дистанційного навчання: виклики та сучасні тенденції.....	14
1.3 Аналіз досвіду формування навичок самостійної роботи здобувачів початкової освіти на уроках інформатики	18
Висновки до першого розділу.....	24
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО ОПАНУВАННЯ ІНФОРМАТИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ.....	26
2.1 Критерії та рівні сформованості навичок самостійної роботи учнів початкової школи в умовах дистанційного опанування інформатичної освітньої галузі.....	26
2.2 Організації експериментальної роботи.....	33
2.3 Аналіз результатів дослідження.....	47
Висновки до другого розділу.....	50
ВИСНОВКИ.....	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	55
ДОДАТКИ.....	61

ВСТУП

Актуальність дослідження. Внаслідок політичних, соціальних та економічних змін сучасна система освіти зазнає докорінної перебудови, відбувається модернізація не лише освітніх компонентів, а й методичних систем, технологій і засобів навчання. Зокрема, одним із пріоритетних завдань, що постали перед освітніми закладами та Міністерством освіти і науки України, є впровадження якісного дистанційного та змішаного навчання, що забезпечує всебічний розвиток особистості та сприяє опануванню новими поколіннями ключових компетентностей. У Положенні «Про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти» № 941/35224 від 28 вересня 2020 року визначено, що дистанційне навчання здійснюється в умовах віддаленості учасників освітнього процесу один від одного з опосередкованою взаємодією в системі освітнього середовища, що функціонує за допомогою сучасних освітніх, інформаційно-комунікативних та цифрових технологій [30].

Ефективність дистанційної освіти залежить не тільки від матеріально-технічної бази та компетентності вчителя, але й від рівня сформованості навичок самоконтролю та самоорганізації у здобувачів початкової освіти. Тому, відповідно до специфіки взаємодії вчителя та учнів в умовах дистанційного навчання, важливого значення набуває потреба у вдосконаленні навичок самостійної роботи останніх. Однак, чимало батьків недооцінюють значення такої діяльності та систематично намагаються координувати діяльність своїх дітей, давати підказки або навіть виконувати завдання замість них [29]. Центр інноваційної освіти «Про.Світ» провів дослідження, за результатами якого 27,2% респондентів стверджують, що з боку батьків відсутня будь-яка допомога, розуміння та підтримка дітей під час дистанційного навчання. Натомість аж 72,6% сучасних вчителів відмітили зниження ефективності комунікації між вчителем та учнями у зв'язку з відсутністю вмінь та

навичок взаємодіяти під час дистанційного навчання, організувати самостійну пізнавальну активність, планувати освітню діяльність тощо [10].

Тому перед сучасними вчителями постає завдання сформулювати у здобувачів початкової освіти мотивацію до самостійної діяльності та розробити індивідуальну траєкторію формування навичок самостійної роботи відповідно до вікових і психологічних особливостей дітей молодшого шкільного віку.

Стан дослідження проблеми. Окреслена проблема досліджується сучасними науковцями доволі багатогранно. Зокрема, особливості організації дистанційного навчання в Новій українській школі вивчають О. Блізнякова, І. Василиків, О. Вовк, І. Гриценко, О. Литвиненко, А. Лотоцька, О. Нікулочкіна, О. Новак, О. Пасічник, С. Петькун, Т. Сидоренко, О. Трипольська, Ж. Федірко, Р. Шумада, М. Wysocka-Narewska та ін.

Загальні підходи до визначення поняття «самостійна робота» знайшли відображення в наукових доробках таких вчених: І. Барбашова, Т. Гужанова, В. Звекова, Н. Рудницька, Т. Філімонова, О. Чикурова, М. Axmadalievа, М. Hallissy, J. Hurley, Н. Mellar та ін.

Психологічний аспект формування навичок самостійної роботи дітей молодшого шкільного віку розкрито в роботах: С. Галушко, Л. Лисенко та ін., а в публікаціях Г. Барлай, Н. Бугаєць, Ю. Демченко, О. Мороз, І. Сокол, К. Стадниченко, М. Шевчук, Н. Юрійчук, О. Vespalova, А. Konokh, S. Kubrak, А. Liakisheva, А. Silveistr та інших сучасних вчителів, методистів і науковців висвітлено окремі питання специфіки організації самостійної роботи здобувачів початкової освіти під час дистанційного навчання в системі реалізації різних навчальних дисциплін.

Однак, наразі немає ґрунтовної наукової роботи, яка б висвітлювала це питання в контексті реалізації інформатичної освітньої галузі, що й зумовило вибір теми магістерського дослідження **«Формування навичок самостійної роботи**

здобувачів початкової освіти в умовах дистанційного опанування інформатичної освітньої галузі».

Мета дослідження – визначити особливості формування навичок самостійної роботи здобувачів початкової освіти в умовах дистанційного опанування інформатичної освітньої галузі.

Об’єкт дослідження – освітній процес у початковій школі.

Предмет дослідження – процес формування навичок самостійної роботи здобувачів початкової освіти в умовах дистанційного опанування інформатичної освітньої галузі.

Завдання дослідження:

1. Розглянути загальні підходи до визначення поняття «самостійна робота» в психолого-педагогічній літературі.
2. Дослідити сучасні виклики та тенденції щодо організації самостійної роботи здобувачів початкової освіти в умовах дистанційного навчання.
3. Проаналізувати наявний досвід формування навичок самостійної роботи здобувачів початкової освіти на уроках інформатики.
4. Визначити критерії та рівні сформованості навичок самостійної роботи здобувачів початкової освіти в умовах дистанційного опанування інформатичної освітньої галузі.
5. Розробити методику експериментальної роботи та реалізувати її.
6. Дослідити ефективність розробленої методики.

Методи дослідження. З метою розв’язання окреслених завдань нами були застосовані такі методи:

– теоретичні – аналіз, порівняння та зіставлення психолого-педагогічної літератури; періодизація – виявлення ступеня дослідження окресленої проблеми та рівень перспективних розробок для її подолання; узагальнення та систематизація теоретичних засад формування навичок самостійної роботи здобувачів початкової освіти; індукція та дедукція – визначення взаємозв’язку між загальними та

конкретними поняттями; абстрагування та конкретизація – виокремлення ключових аспектів проблеми удосконалення навичок самостійної роботи в системі життєдіяльності молодших школярів; теоретичне моделювання експериментального дослідження особливостей формування навичок самостійної роботи здобувачів початкової освіти в умовах дистанційного опанування інформатичної освітньої галузі;

– емпіричні – педагогічне спостереження; аналіз результатів діяльності; реалізація педагогічного експерименту з дотриманням розробленої послідовності етапів (констатувальний етап, формувальний етап, контрольна перевірка);

– обробка емпіричних даних – узагальнення отриманих результатів; визначення динаміки та подальших перспектив; порівняльна візуалізація.

Теоретичне значення дослідження полягає у тому, що розглянуто загальні підходи до визначення поняття «самостійна робота» в психолого-педагогічній літературі, досліджено та узагальнено сучасні виклики й тенденції організації самостійної роботи здобувачів початкової освіти в умовах дистанційного навчання, проаналізовано досвід формування навичок самостійної роботи здобувачів початкової освіти на уроках інформатики.

Практичне значення дослідження. Матеріали магістерського дослідження можуть використовуватися вчителями-практиками з метою формування у молодших школярів навичок самостійної роботи в умовах дистанційного опанування інформатичної освітньої галузі. Отримані результати можуть слугувати як теоретичною, так і практичною базою для подальших наукових досліджень.

Апробація та публікація результатів дослідження. Результати дослідження презентувалися на таких конференціях, як III Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Формування готовності до інноваційної професійної діяльності майбутніх фахівців: теорія і практика»; I Всеукраїнська науково-практична конференція «Початкова освіта: виклики сьогодення та перспективи розвитку».

Структура магістерської роботи. Логіка дослідження зумовила таку структуру магістерської роботи: вступ, два розділи, висновки, список використаних джерел із 55 найменувань, 3 додатків. Загальний обсяг 72 сторінки.

ВИСНОВКИ

У роботі здійснено дослідження щодо особливостей формування навички самостійної роботи здобувачів початкової освіти в дистанційному режимі.

1. Розглянуто загальні підходи до визначення поняття «самостійна робота» в психолого-педагогічній літературі. Проведений аналіз дозволив встановити, що поняття «самостійна робота» в сучасній педагогічній науці є багатозначним і охоплює низку аспектів, зокрема віковий, психологічний, дидактичний та організаційний. Кожен з цих аспектів вносить свій внесок у специфіку організації самостійної роботи як важливого елемента освітнього процесу. Формування навички самостійної роботи передбачає такі етапи: відтворювальний, реконструктивний, пізнавально-пошуковий, творчий. Самостійна робота сприяє не лише опануванню знаннями, а й формуванню індивідуальних якостей, необхідних для особистісного розвитку.

2. Досліджено особливості організації самостійної роботи в умовах дистанційного навчання. Спираючись на досвід сучасних вчених (Л. Білецька, О. Нікулочкіна, О. Новак, С. Петькун, Т. Сидоренко, І. Сокол, К. Стадниченко, Н. Стасів, Р. Шумада, Н. Юрійчук, М. Axmadalievа, М. Hallissy, J. Hurley, Н. Mellar та ін.) визначено, що ефективна організація самостійної роботи залежить від багатьох чинників, зокрема від рівня професійної підготовки вчителя, матеріально-технічної бази, специфіки міжособистісної комунікації в системі «вчитель – учень» в умовах дистанційного навчання тощо. Сучасні вчителі намагаються організувати освітній процес в дистанційному режимі таким чином, щоб учні/учениці продовжували здобувати якісну освіту в умовах сьогодення. Для цього активно використовують методи, технології, форми та способи організації освітнього процесу із врахуванням особистісно орієнтованого навчання, індивідуального та диференційованого підходу.

3. Проаналізовано досвід сучасних вчителів та науковців (Н. Бугаєць, І. Волошина, М. Головка, Н. Гром, Г. Гундарева, О. Кітова, Д. Литвин, О. Мойко, Н. Морзе, Т. Нанаєва, О. Пасічник, О. Саган, І. Сокол, К. Стадниченко, О. Топузова, М. Швардак, М. Шевчук та ін.) щодо організації самостійної освітньої діяльності. Виявлено, що самостійна робота є не лише засобом опанування теоретичним матеріалом, але й сприяє ефективному формуванню способів дій, розвитку особистісних якостей та удосконаленню ключових компетентностей. Важливо розуміти, що інноваційний підхід до організації такої діяльності зробить процес навчання цікавим, захопливим та мотивуючим.

4. Визначено критерії (мотивація до самостійної освітньої діяльності, самоорганізація, якість здобутих знань та вміння використовувати їх у повсякденному житті) та рівні (високий, середній, низький) сформованості навичок самостійної роботи здобувачів початкової освіти в умовах дистанційного опанування інформатичної освітньої галузі.

5. Розроблено методику формування навичок самостійної роботи та реалізовано експериментальну роботу. Експериментальне дослідження організувалося в три етапи: *констатувальний етап* – визначення поточного рівня сформованості навичок самостійної роботи учнів/учениць, за результатами уроку сформовано дві групи: експериментальна (ЕГ) та контрольна (КГ); *формувальний етап* передбачав впровадження спеціальної методики формування навички самостійної роботи в освітній процес експериментальної групи в рамках реалізації інформатичної освітньої галузі із застосуванням дистанційних технологій; на *контрольному етапі* був проведений заключний показовий урок, за результатами якого учні/учениці, що були в експериментальній групі, продемонстрували значне підвищення рівня сформованості навички самостійної роботи.

6. Досліджено ефективність розробленої методики щодо формування навички самостійної роботи здобувачів початкової освіти під дистанційного опанування інформатичною освітньою галуззю. Зокрема, високий рівень сформованості навички

самостійної роботи продемонстрували 40% учнів, тоді як до впровадження розробленої методики він був притаманний лише 20% учнів. На констатувальному етапі 47% здобувачів освіти мали середній рівень сформованості навички самостійної роботи, а 33% – низький. На контрольному етапі результати змінилися: середній рівень продемонстрували 40% учнів, а низький – лише 20%. У контрольній групі, де організовувалися традиційні уроки НУШ, змін майже не відбулось. Відповідно можемо стверджувати, що формування навичок самостійної роботи учнів/учениць доцільно здійснювати у трьох напрямках: мотивація до самостійної освітньої діяльності, самоорганізація, якість здобутих знань та вміння використовувати.

Проведене дослідження охоплює не всі аспекти проблеми формування навички самостійної роботи здобувачів початкової освіти. Подальші наукові дослідження у цій сфері варто спрямувати на розробку методики формування цієї навички з урахуванням специфіки кожної освітньої галузі. Результати дослідження є цінним внеском у вирішення актуальних викликів, що стоять перед сучасною освітою в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барбашова І. Дидактика : навч. посіб. 3-тє вид., оновл. та випр. Мелітополь : Видавничий будинок міської друкарні, 2022. 237 с.
2. Барбашова І. Основи педагогіки : навч. посіб. 3-тє вид., оновл. та випр. Мелітополь : Видавничий будинок міської друкарні, 2022. 130 с.
3. Барлай Г. М. Використання інноваційних методів навчання в умовах дистанційної освіти. *Дистанційна освіта в Україні: інноваційні, нормативно-правові, педагогічні аспекти*. 2023. № 2. С. 75–82.
4. Василиків І. Пропедевтика курсу «Інформатика» в початковій школі. *Молодь і ринок*. 2020. № 3–4 (182–183). С. 79–83.
5. Василиків І. Б. Дистанційна освіта у початковій школі: проблеми та можливості. *Вісник науки та освіти*. 2023. № 11 (17). С. 546–556.
6. Галушко С. М. Вікові особливості молодшого школяра як чинник успішної адаптації до школи. *Габітус*. 2020. Вип. 18. Т. 2. С. 33–38.
7. Гриценко І. М. Вплив дистанційного навчання на фізичний розвиток молодших школярів (з досвіду роботи) : навч.-метод. посіб. /за заг. ред. Ж. В. Федірко. Кропивницький : КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2024. 32 с.
8. Демченко Ю. М. Психолого-педагогічні та дидактичні умови формування навичок самостійної роботи в учнів молодшого шкільного віку при вивченні математики. *Грааль науки*. 2021. № 10. С. 451–457.
9. Діагностика та компенсація освітніх втрат у загальній середній освіті України : метод. рекомендації / кол. автор.; за загальною редакцією О. М. Топузова; укл. М. В. Головка. Київ : Педагогічна думка, 2023. 187 с.
10. Дослідження стану реалізації дистанційного навчання в Україні (березень–квітень 2020 р.). Про.Світ : Центр інноваційної освіти. URL :

звернення : 29.08.2024).

11. Дуднік В., Тухтарова Т., Кучер Р. Дистанційне навчання здобувачів освіти України в умовах воєнного стану: організаційний аспект. *Вісник Дніпровської академії неперервної освіти*. 2022. № 2 (3). С. 54–60.

12. Зайченко І. В. Педагогіка : підручник. 3-тє вид., переробл. та доп. Київ : Ліра-К, 2016. 608 с.

13. Звекова В. Самостійна діяльність молодших школярів в умовах модернізації початкової освіти. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Серія «Педагогічні науки»*. Вип. 39. С. 36–40.

14. Інноваційні технології навчання в умовах модернізації сучасної освіти : монографія / за наук. ред. Л. З. Ребухи. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 143 с.

15. Кріт Н. В. Формування вмінь самостійної роботи з підручником у процесі навчання фізичної географії учнів 6–8 класів : дис. ...к. пед. наук. : 13.00.02 – теорія та методика навчання (географія) / Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ, 2017. 240 с.

16. Кучай О., Дем'янюк А. Сучасні технології дистанційного навчання. *Гуманітарні студії: Історія та педагогіка*. 2021. № 2. С. 77–85.

17. Лисенко Л. М. Вікова психологія : методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Вікова психологія» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 053 Психологія Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020. 113 с.

18. Лиходєєва Г. В., Хмельницька О. С., Київська К. І. Інноваційні технології в дистанційному навчанні: відкриті ресурси, онлайн-курси та інші можливості. *Академічні візії*. 2023. Вип. 20. С. 13–17.

19. Методика навчання інформатики в початкових класах : навч.-метод. посіб. (2-ге вид.) / авт. та уклад. О. В. Саган. Херсон : ТОВ «Борисфен-про». 2020. 146 с.

20. Методичний путівник Нової української школи: інформатична освітня галузь : збірник методичних матеріалів / І. Волошина, Н. Гром, Г. Гундарева, О. Кітова, Д. Литвин, О. Пилипчук, В. Рудик, Є. Царук. Краматорськ : Відділ інформаційно-видавничої діяльності, 2021. 48 с.

21. Мойко О. Особливості застосування елементів розвивального навчання на уроках інформатики в початковій школі. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 50. С. 358–363.

22. Мойко О. С. Методичні особливості використання електронно-освітніх ресурсів на уроках інформатики в початковій школі. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 7 (41). С. 389–400.

23. Морзе Н., Нанаєва Т., Пасічник О. Стан та перспективи навчання інформатики в закладах загальної середньої освіти України. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2022. Том. 96. № 6. С. 1–20.

24. Мороз О. М. Особливості впровадження інформаційно-комунікативних технологій у освітній процес молодших школярів. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2023. Вип. 70. С. 66–74.

25. Нікулочкіна О., Шумада Р. Деякі аспекти організації дистанційного навчання учнів початкових класів у сучасних реаліях. *Молодь і ринок*. 2023. № 11/219. С. 76–80.

26. Нова українська школа : концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 29.07.2024).

27. Нова українська школа : організація дистанційного і змішаного навчання у початковій школі : навч-метод. посіб. / Трипольська О. О., Блізнякова О. А., Вовк О. В. та ін. Харків: Ранок, 2021. 208 с.

28. Нова українська школа: використання цифрових інструментів для організації сучасного освітнього процесу та розвитку ключових компетентностей :

огляд. посіб. / уклад. О. В. Литвиненко. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2023. 69 с.

29. Організація дистанційного навчання в школі : метод. рекомендації. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf> (дата звернення: 29.07.2024).

30. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 8 вересня 2020 року № 1115. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#n22> (дата звернення : 29.07.2024).

31. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 06 жовтня 2020 № 87-2018-п. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення : 01.08.2024).

32. Про освіту : Закон України від 27 червня 2024 року № 2145–VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення : 29.07.2024).

33. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 24 березня 2024 року № 463-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 14.06.2023).

34. Рудницька Н. Ю., Гужанова Т. С. Розвиток пізнавальної самостійності молодших школярів в системі проблемного навчання в умовах становлення української школи. *Наукові записки ВДПУ імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія.* 2020. Вип. 63. С. 26–30.

35. Саган О. В. Інформатика. Секрети методики. 2–4 класи. Харків : Основа, 2022. 143 с.

36. Саган О. В., Пермінова Л. А. Трансформація функцій учителя початкових класів в умовах змішаного та дистанційного навчання. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки».* 2023. Вип. 104. С. 55–60.

37. Сидоренко Т. М., Петькун С. М., Новак О. М. Дистанційна освіта: проблеми та перспективи. *Інноваційна педагогіка*. 2021. Вип.35. С. 45–48.
38. Скрипник М.І. Шкільний урок ХХІ ст.: типи, проєкти, аналіз. Нотатник педагога. Київ : ЦПО, 2020. 146 с.
39. Сокол І. М., Стадниченко К. В. Дистанційне викладання інформатики: особливості, проблеми, цифрові інструменти. *Open educational e-environment of modern University*. 2021. № 10. С. 191–202.
40. Стасів Н. І., Білецька Л. С. Особливості самостійної діяльності молодших школярів у процесі вивчення математики. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2023. Вип. 94. С. 116–120.
41. Філімонова Т. В. Підготовка майбутніх учителів початкової освіти до організації самостійної роботи. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 4 (22). С. 1548–1561.
42. Чикурова О. Синергетичний підхід як методологічна основа теорії самоорганізації навчальної діяльності учнів початкової школи. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка*. 2021. № 2. Т. 1. С. 21–28.
43. Чикурова О. Я. Формування вміння самоорганізації навчальної діяльності учнів початкової школи засобами комп'ютерних технологій : дис. ...докт. філос. : спеціальність 013 Початкова освіта; галузь знань 01 Освіта/Педагогіка / Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2022. 284 с.
44. Чуб К. Ф. Використання анімаційних ресурсів на уроках інформатики у початковій школі. *Наука і техніка сьогодні*. 2022. № 14 (14). С. 294–300.
45. Швардак М. В. Вебквест-технологія на уроках інформатики в початкових класах. *Наукові записки малої академії наук України*. 2023. № 2 (27). С. 103–110.

46. Шевчук М. О. Особливості опанування технологій роботи з мультимедійними засобами на уроках інформатики в початковій школі. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2022. № 1. С. 84–90.
47. Шевчук М. О., Бугаєць Н. О. Особливості уроку інформатики в початковій школі. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2021. № 3. С. 38–45.
48. Юрійчук Н. Самостійна робота як особлива форма навчальної діяльності учнів. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 60. Т. 4. С. 264–267.
49. Я досліджую світ : підруч. для 3 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 2 / М. М. Корнієнко, С. М. Крамаровська, І. Т. Зарецька. Харків : Ранок, 2020. 112 с.
50. Axmadalievа M. Opportunities for independence in primary school students. *International Journal on Integrated Education*. 2021. Vol 4. Issue 6. pp. 151–153.
51. Bepalova O., Liakisheva A., Silveistr A., Konokh A., Konokh A., Kubrak S. The place and role of independent work in the modern education system. *Systematic Reviews in Pharmacy*. 2020. Vol 11. Issue 8. pp. 290–294.
52. Digital Learning and the Primary School : Draft Background Paper. Irish : Irish National Teachers Organisation. 2020. pp. 49.
53. Hallissy M., Hurley J. & Mellar H. The Potential of Online Learning Environments: Providing Wider Access to Learning and Assessment Opportunities : review paper. Accra : National Council for Curriculum and Assessment. 2023. pp. 38/
54. Sagan O.V., Blakh V.S., Los O.N., Liba O.M., & Kazannikova O.V. The use of augmented reality technology in primary education. *Amazonia Investiga*. 2022. № 11(49), pp. 27–35.
55. Wysocka-Narewska M. Distance Learning at the Level of Primary Education: Parents' Opinions and Reflections. *International Journal of Research in E-learning*. 2022. Vol 8 (2). pp. 1–20.